

แนวทางการจัดนิทรรศการขยะแฟชั่นเพื่อสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยว

ศรัณู สิมศิริ¹, ณัฐพล คงกิตติมานนท์²

¹คณะสถาปัตยกรรมและการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ²นักวิชาการอิสระ

บทคัดย่อ

ปัจจุบันปัญหาขยะเป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสำคัญร่วมกันรณรงค์ทั้งในแง่ของการลดปริมาณขยะที่มีอยู่ ขยะบางอย่างสามารถย่อยสลายภายในเวลาไม่นาน แต่บางอย่างก็ใช้เวลาเป็นร้อยเป็นพันปีกว่าจะย่อยสลายได้ทั้งหมด ก่อให้เกิดกระแสรักโลกขึ้นอย่างแพร่หลายในทุกวงการ โดยการนำสิ่งของที่ยังใช้ได้กลับมาใช้ซ้ำหรือนำมาใช้ใหม่ หรือในแง่การนำขยะที่ยังไม่ถูกกำจัดมาผ่านวิธีการรีไซเคิล (Recycle) และการใช้ซ้ำ (Reuse) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้จัดทำจะนำเสนอในด้านแฟชั่นเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับในปัจจุบัน ทั้งในแง่ของแบรนด์ต่าง ๆ และสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มาจากขยะหรือวัสดุเหลือใช้ที่ผ่านกรรมวิธีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุผลนี้จึงนำเสนอโครงการ “ขยะแฟชั่น” เพิ่มจิตสำนึกการท่องเที่ยวจากการจัดงานในรูปแบบของการจัดกิจกรรมและนิทรรศการ (Event & Exhibition) โดยให้ความรู้ ข้อมูล รวมถึงกรรมวิธีและนวัตกรรมที่จะสามารถนำขยะมาดัดแปลงและแปรรูปนำไปใช้ได้ใหม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นอีกหนึ่งแรงที่จะสนับสนุนลดการทิ้งขยะและส่งเสริมให้อุตสาหกรรมและธุรกิจด้านนี้ได้เติบโตขึ้นไป

คำสำคัญ: แฟชั่น, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, กิจกรรม, นิทรรศการ

Guidelines for the Fashion Garbage Exhibition to Raise Tourism Awareness

Sarath Simsiri¹ and Natthapon Kongkitimanon²

¹Faculty of Architecture and Design, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

²Independent Scholar

Abstract

Nowadays, the problem of garbage is a problem that the whole world is focusing on, together with campaigning in terms of reducing an amount of waste. Some waste can decompose within a short time, but some takes hundreds or even thousands of years to decompose completely. These lead to the trend of concerning the world more widely in all areas by reusing items that are still usable or reusable in terms of recycling waste that has not been disposed through the Recycle and Reuse methods for maximum benefit. We will present the new way of fashion, including costume and accessories, brands and products or products that come from waste or waste materials that are from the environmental and friendly production processes. For this reason, "Fashion Garbage" project is willing to raise tourism awareness through event & exhibition activities by providing information, methods and also innovations that can be used to modify and recycle waste for the reuse. This is another way to support, reduce waste and support the growth of this industry and business further.

Keywords: Fashion, Ecotourism, Event, Exhibition

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาขยะเป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสำคัญร่วมกันรณรงค์ทั้งในแง่ของการลดปริมาณขยะที่มีอยู่และปริมาณขยะที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งจากรายงานของ Waste Generation and Recycling Indices 2019 ที่จัดทำโดย Verisk Maplecroft Environment Dataset ที่ศึกษาและสำรวจตัวชี้วัดกว่า 52 ตัวเกี่ยวกับการผลิตขยะ และการรีไซเคิลขยะที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก พบว่า สถานการณ์ขยะโลกกำลังน่าเป็นห่วง เนื่องจากในแต่ละปี มีขยะมูลฝอยชุมชน (Municipal Solid Waste) เกิดขึ้นปีละมากกว่า 2.1 พันล้านตัน แต่มีเพียง 16% หรือราว 323 ล้านตันเท่านั้น ที่จะถูกนำไปเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล หากจะทำการจัดอันดับประเทศที่ผลิตขยะมากที่สุดขณะนี้ เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น จะพบว่า สหรัฐอเมริกาที่มีพลเมืองคิดเป็นเพียง 4% ของจำนวนประชากรโลก ผลิตขยะมูลฝอยชุมชนสูงถึง 239 ล้านตันต่อปี หรือราว 12% ของขยะมูลฝอยชุมชนของโลก หรือคิดเป็นพลเมืองอเมริกัน 1 คน ผลิตขยะสูงถึง 773 กิโลกรัมต่อปี สูงเท่ากับอินเดียที่มีจำนวนประชากรมากกว่าสหรัฐฯ เกือบ 5 เท่า หรือคิดเป็น 18% ของจำนวนประชากรโลก โดยทวีปที่ผลิตขยะมากที่สุดขณะนี้จึงตกเป็นของทวีปอเมริกาเหนือ ตามมาด้วยยุโรป แคริบเบียน และโอเชียเนีย ในขณะที่แอฟริกาตะวันตก เป็นพื้นที่ที่ประเทศส่วนใหญ่รีไซเคิลขยะ ตามมาด้วยแอฟริกากลาง และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากข้อมูลพบว่าในหนึ่งปีคนไทยทิ้งขยะรวมกันมากกว่า 27 ล้านตัน แต่สิ่งที่น่าตกใจไม่แพ้กันคือประเทศไทยยังอยู่ในกลุ่มผู้นำเข้าขยะพลาสติกมากที่สุดในโลก ขยะบางอย่างสามารถย่อยสลายภายในเวลาไม่นาน แต่บางอย่างก็ใช้เวลาเป็นร้อยเป็นพันปีกกว่าจะย่อยสลายได้ทั้งหมด นี่ยังไม่นับรวมถึงขยะที่ถูกกำจัดแบบไม่ถูกวิธีและผิดกฎหมาย อย่างการทิ้งให้กลายเป็นขยะทะเลที่ลอยล่องเป็นปัญหากับสัตว์น้ำ จากปัญหาที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดกระแสรักโลกขึ้นอย่างแพร่หลายในทุกวงการ โดยการนำสิ่งของที่ยังใช้ได้กลับมาใช้ซ้ำหรือนำมาใช้ใหม่ หรือในแง่การนำขยะที่ยังไม่ถูกกำจัดมาผ่านวิธีการรีไซเคิล (Recycle) และ การใช้ซ้ำ (Reuse) ให้กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งช่วยลดปริมาณขยะผ่านกระบวนการผลิตและนวัตกรรมต่าง ๆ ซึ่งในที่นี้ผู้จัดทำจะนำเสนอในด้านแฟชั่นเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับในปัจจุบัน ทั้งในแง่ของแบรนด์ต่าง ๆ และสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มาจากขยะหรือวัสดุเหลือใช้ที่ผ่านกรรมวิธีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประเภทขยะที่โดดเด่นในอุตสาหกรรมแฟชั่น

แฟชั่นที่เกิดขึ้นทำให้เกิดธุรกิจใหม่ๆ เช่น ธุรกิจให้เช่าเสื้อผ้าและขายต่อเสื้อผ้า หรือการขายเสื้อผ้ามือสอง (Clothing rental and resale) กำลังเป็นธุรกิจที่มาแรง ตัวอย่างแบรนด์ เช่น RealReal, Rent the Runway, Depop, Thredup หรือ แบรนด์กระเป๋า Freitag จากประเทศสวิตเซอร์แลนด์ที่โดดเด่นในเรื่องการใช้วัสดุรีไซเคิล โดยนำผ้าใบของรถบรรทุกมาเป็นวัตถุดิบในการทำกระเป๋า เป็นที่นิยมในหมู่เด็กวัยรุ่นและคนรักธรรมชาติ นอกจากนี้แบรนด์ยอดนิยมที่เป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว ก็แสดงตัวในเรื่องการมีส่วนร่วมรักโลก มีการนำนโยบายเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มาใช้ เช่น Nike มีการนำวัสดุรีไซเคิลมาใช้ในขั้นตอนการผลิตเสื้อผ้าและรองเท้า ประมาณ 71% Adidas มีการผลิตรองเท้าผ้าใบที่ทำจากขยะพลาสติกในมหาสมุทร H&M ได้ตั้งเป้าธุรกิจให้เป็นหมุนเวียน 100% Patagonia มีโครงการ “The Worn Wear Program” เพื่อซ่อมแซมชุดให้ใช้ต่อไปได้ หากไม่สามารถซ่อมได้ Patagonia จะนำไปรีไซเคิลให้คุ้มค่าที่สุด ประเภทขยะที่นิยมนำมาใช้ในวงการแฟชั่นได้แก่ แห อวน ถุงปุ๋ย ถุงปูน กระสอบข้าว ผ้าคลุมรถบรรทุก สายพาน พลาสติกยางในล้อรถ เข็มขัดนิรภัยรถยนต์ ยาง ผ้าและสิ่งทอ เป็นต้น โดยขยะประเภทพลาสติกมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะสินค้าและบรรจุภัณฑ์ส่วนมากที่ใช้ทำมาจากพลาสติก เช่น ขวดนม กระป๋องยา ขวดน้ำดื่ม ซึ่งคุณสมบัติที่เหมาะสมของพลาสติกซึ่งมีน้ำหนักเบา สีสวยางาม ทนทานและมีหลายประเภททำให้พลาสติกเป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน วิธีการที่ดีและเหมาะสมสำหรับการกำจัดขยะพลาสติกโพลีเมอร์ ก็คือการนำกลับมารีไซเคิล ซึ่งเมื่อได้รับความร้อนจะอ่อนตัวและหลอมเหลวเป็นของเหลวหนืดสามารถขึ้นรูปโดยการฉีดขณะที่พลาสติกถูกทำให้อ่อนตัวและไหลได้ด้วยความร้อนและความดัน เข้าไปในแม่แบบที่มีช่องว่างเป็นรูปร่างตามต้องการ ภายหลังจากที่พลาสติกไหลเข้าจนเต็มแม่พิมพ์จะถูกทำให้เย็นตัว และถอดออกจากแม่พิมพ์

ขยะประเภทยาง เป็นพอลิเมอร์ชนิดหนึ่งที่มีคุณสมบัติเด่นหลายประการโดยเฉพาะความยืดหยุ่น ความสามารถในการหักงอ รวมถึงความสามารถในการดูดซับแรงและพลังงานที่เกิดจากเสียงหรือการสั่นสะเทือน ในปัจจุบันจึงมีการนำไปใช้งานในชีวิตประจำวันต่างๆ เช่น รองเท้า กระเป๋า ขยะประเภทผ้าและสิ่งทอ มีวิธีการจัดการเสื้อผ้าไม่ใช้แล้ว และหันมานำขยะประเภทนี้มาใช้ซ้ำ (Reuse) หรือรีไซเคิลเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ อีกทั้งขยะในโรงงาน เป็นอีกหนึ่งกลุ่มใหญ่ที่ได้รับความนิยม ด้วยความที่วัสดุส่วนใหญ่ที่นำมาใช้ในอุตสาหกรรมมีความแข็งแรงและทนทาน แต่ถึงอย่างนั้น การทำให้ขยะจากภาคอุตสาหกรรมที่ถูกมองว่าไร้ประโยชน์ กลับมามีคุณค่าด้านการใช้งานอีกครั้ง ก็นับว่ามีส่วนช่วยในการช่วยลดปริมาณขยะ และใช้ทรัพยากรของโลกอย่างคุ้มค่า ในวงการแฟชั่นเองก็เริ่มมีหลายแบรนด์ที่นำแนวคิดการรีไซเคิลมาปรับใช้ในการผลิตสินค้า หนึ่งในแบรนด์ที่ประสบความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัด คงหนีไม่พ้น ‘FREITAG’ เจ้าของไอเดียการนำผ้าใบคลุมรถบรรทุกมาเป็นวัสดุใน

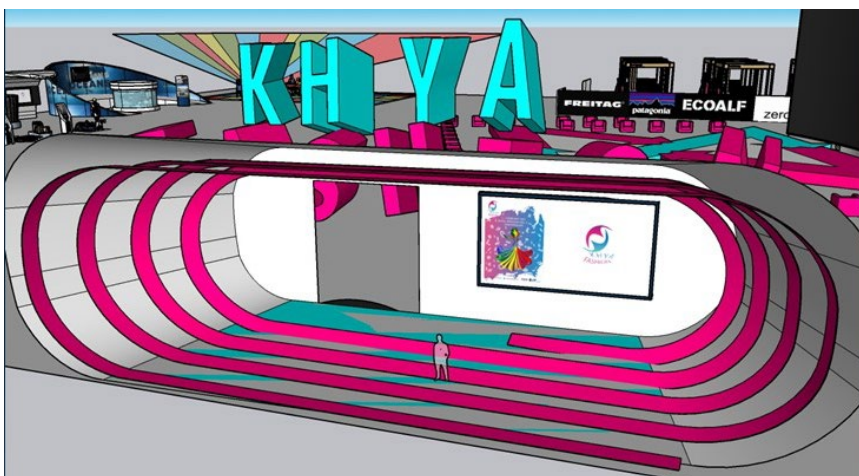
การผลิตกระเป๋าทึ่นอกจากจะช่วยลดปริมาณขยะแล้ว กระเป๋าทึ่ออกมายังทั้งแข็งแรง ทนทาน แล้วยังกันน้ำได้อีก ตอบโจทย์ผู้บริโภคยุคใหม่ทั้งด้านแนวคิด และคุณภาพ จนกลายเป็นอีกหนึ่ง ความภาคภูมิใจของประเทศสวีเดน ร่องลงมาจากนาฬิกา และมีดพับ ซึ่งไม่เพียงแค่ขยะ อย่างผ้าใบคลุมรถเท่านั้นที่ถูกนำมาใช้จนเกิดเป็นที่ยอมรับจากผู้ผลิตและผู้บริโภคเอง ยังมีขยะ จากโรงงานอีกหลายประเภทที่ถูกนำมาใช้ในวงการแฟชั่น

ขยะทะเลประมงเศษซากแหวนที่ไม่ใช้แล้ว (Ghost Gear) จากรายงานล่าสุดของทางกรีนพีซ เรื่อง เศษอวน: มัจจุราษแห่งท้องทะเล (Ghost Gear: The Abandoned Fishing Nets Haunting Our Oceans) ระบุว่า ทุก ๆ ปี มีขยะทะเลที่เป็นเศษอวนใช้แล้ว ถูกทิ้งลงมหาสมุทรมากถึง 640,000 ตัน หรือคิดเป็น 10% ของปริมาณขยะทะเลทั้งหมด และในแต่ละปีมีสัตว์ทะเลเสียชีวิตเพราะติดเศษอวนมากกว่า 100,000 ตัว ประเทศไทยเองในปีนี้มีสัตว์ทะเลหลายชนิดที่ต้องจบชีวิตลง เพราะเป็นเหยื่อของเศษอวน โดยมีแบรนด์ชั้นนำ เช่น Bureo ที่ได้รับริเริ่มโครงการ “Net-Positiva” จากที่เห็นว่าแต่ละปีขยะแหจับปลา มีสัดส่วนราว 10% ของขยะพลาสติกในทะเลซึ่งมีอันตรายกว่าขยะพลาสติกอื่นถึง 4 เท่า ด้วยการให้แรงจูงใจแก่ชาวประมงในชิลี และนำแหจับปลาเก่า 10,000 กิโลกรัม มาทำเป็นสเก็ตบอร์ดและแว่นกันแดด

สิ่งที่น่าสนใจคือวิธีการ ดาวน์ไซเคิล (Downcycle) และ อัพไซเคิล (Upcycle) นั้นพบเห็นเยอะมากใน วงการแฟชั่นอุตสาหกรรมที่เคยได้ชื่อว่าทำร้ายโลกหนักมากมาก่อน แต่ที่เราใช้คำว่าเคยนั้นก็เพราะว่าปัจจุบัน แบรนด์ชั้นนำหลายเจ้าได้หันมาให้ความสำคัญในเรื่องของการพิถีพิถันเลือกวัสดุรักษ์โลก การผลิตที่ไม่ส่งผลต่อ สิ่งแวดล้อม แล้วยังการนำขยะต่าง ๆ กลับมาอัพเอนด์ดาวน์ไซเคิลให้เกิดเป็นของ (Item) ใหม่กันมากมาย และอีกหนึ่งสิ่งที่ผู้จัดทำเล็งเห็นถึงความสำคัญได้ไม่แพ้ขั้นตอนการเลือกสรรวัสดุก็คือแนวคิดของแบรนด์ ตลอดถึงวิธีและนวัตกรรมการผลิต โดยช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาวงการแฟชั่นให้ความสำคัญกับการรับผิดชอบต่อ สังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น แต่การที่จะทำให้แฟชั่นอยู่ได้ในระยะยาวทั้งด้านการเงิน ด้านสังคม และ สิ่งแวดล้อมนั้น มีสิ่งที่ต้องทำอีกมากมาย ใน ค.ศ. 2017 ได้มีการจัดทำผลการศึกษา เรื่อง The Pulse of the Fashion Industry โดย Global Fashion Agenda ร่วมกับ Boston Consulting Group บนพื้นฐานที่ว่า ความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และจริยธรรม ที่วงการแฟชั่นกำลังเผชิญไม่ใช่อุปสรรค แต่เป็นโอกาสที่จะ สร้างมูลค่ามหาศาล จากการประเมินการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมผลการศึกษาพบว่า คะแนน (Pulse Score) ของธุรกิจแฟชั่นเพิ่มขึ้นจาก 32 คะแนน เป็น 38 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 ซึ่งแสดงว่า ธุรกิจให้ความสำคัญกับความยั่งยืนมากขึ้น ขณะที่ผลสำรวจผู้บริหารในสัดส่วน 52% ยอมรับว่า ได้ยึดสังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นหลักในการเเก้บทุกการตัดสินใจทางธุรกิจ

นำเสนอข้อมูลแพชชั่นจากขยะ ในรูปแบบงานนิทรรศการและการจัดแสดง

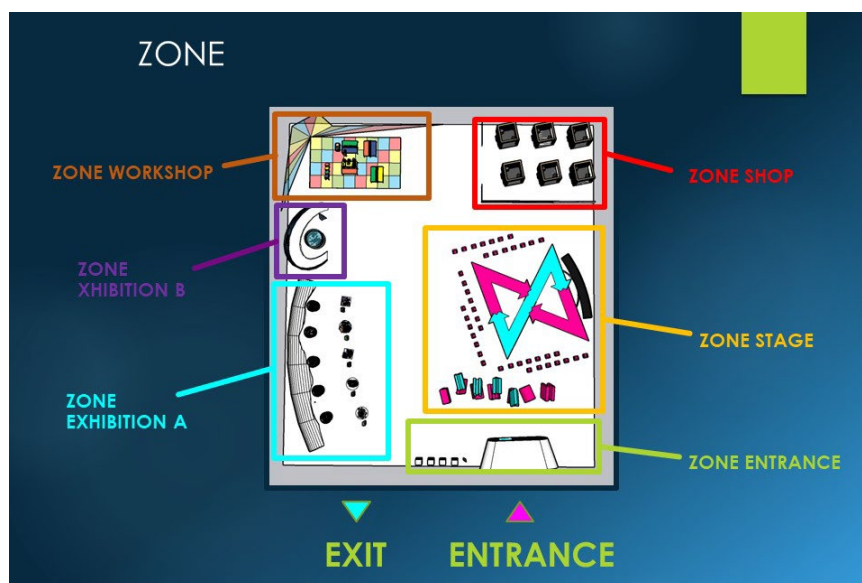
ลักษณะของการจัดผังในงานนิทรรศการ KHYA FASHION ได้คำนึงถึงที่ว่างภายในอาคารเป็นพื้นฐานสำหรับการตกแต่งภายใน ส่วนใหญ่พื้นที่ที่ใช้สอยจะถูกกำหนดมาในขั้นตอนการก่อสร้าง เช่น จำนวนและตำแหน่งของโซนต่าง ๆ บางครั้งความต้องการพื้นที่ใช้สอยเปลี่ยนไป การจัดพื้นที่ประโยชน์ใช้สอยภายในอาคารจึงต้องมีการปรับให้เข้ากับความสะดวกเหมาะสม โดยพิจารณาปัจจัยด้าน ลักษณะประเภทอาคารที่พักอาศัย การจัดการพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย การกำหนดทางสัญจร การจัดวางแผนผังประโยชน์ใช้สอย และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ

ภาพที่ 1 ทางเข้างาน

รูปแบบงานนิทรรศการและการจัดแสดง ได้กำหนดทางเข้างานออกแบบให้ดูคล้ายกับเกลียว โดยมีนัยว่าจากจุดเริ่มต้นจนถึงจุดสิ้นสุดและไปจบที่จอภาพขนาดใหญ่ เพื่อให้เป็นจุดที่ให้ข้อมูลเกริ่นนำก่อนผู้เข้าร่วมจะเดินเข้าไปภายในงาน เมื่อผ่านทางเข้างานแล้ว ผู้เข้าชมจะถูกกำหนดให้เดินไปทางซ้ายเพื่อเข้าสู่ Exhibition Zone A โดยในโซนนี้จะประกอบไปด้วยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาขยะ วิธีการกำจัดขยะ การนำกลับมาใช้เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้จากกระบวนการแปรรูปขยะ รวมถึงงานประติมากรรมจากขยะต่าง ๆ ที่สะท้อนความหมายในหลากหลายแง่มุมเกี่ยวกับการตระหนักถึงผลกระทบจากขยะและการคืนความสะอาดสู่ธรรมชาติ ต่อมาเป็น Exhibition Zone B เป็นส่วนที่แสดงสื่อผ่านรูปแบบของภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวผ่านจอแบบโค้ง ที่ได้แนวความคิดการออกแบบมาจากคลื่นทะเล ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาระดับโลกที่เกิดขยะมากมายในท้องทะเล อันเป็นผลมาจากการใช้ทรัพยากรอย่างขาดความรับผิดชอบของคนบางกลุ่มในโลก นอกจากนั้นจะมีวีดิทัศน์ที่รณรงค์ และทำให้คนตระหนักรู้ถึงความสมดุลของธรรมชาติเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญที่จะรักษาโลกใบนี้ให้น่าอยู่ และส่งผ่านไปยังคนรุ่นต่อไปอย่างยั่งยืน (Sustainable) ในส่วน

ของโซนเวิร์คชอป (Workshop Zone) เป็นส่วนที่ผู้ดำเนินโครงการพยายามออกแบบพื้นที่เพื่อให้ผู้ร่วมงานสามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างทั่วถึงและหลากหลาย เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกิดประสบการณ์ในการนำขยะไปออกแบบเป็นแฟชั่นในรูปแบบต่าง ๆ ให้ผู้เข้าร่วมงานได้เข้ามามีส่วนร่วมสนุกกับการเวิร์คช็อปทั้งงานเพ้นท์ (Painted) เสื้อผ้า กระเป๋าด้วยการวาดรูปกับศิลปินที่เข้าร่วมเวิร์คช็อป งานคอลลาจ (Collage) การนำเสื้อผ้า กระเป๋ามาตัดต่อแพทเทิร์นด้วยรูปทรงและวัสดุ (Material) ของเนื้อผ้า มาตัดต่อและผสมเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดรูปแบบการออกแบบที่ใหม่ และงานสกรีน (Screen) การนำเสื้อผ้ากระเป๋ามาสกรีนในลวดลายต่างๆ ในส่วนของโซนร้านค้า (Shop Zone) เป็นพื้นที่การจัดจำหน่ายสินค้า ซึ่งมีแบรนด์ชั้นนำที่มีผลิตภัณฑ์จากการนำขยะมาแปรรูปเป็นแฟชั่นสมัยใหม่ให้ผู้ร่วมงานนี้ได้เลือกซื้อ เช่น เสื้อจากเส้นใยโพลีเอสเตอร์จากขวด PET รองเท้า เครื่องประดับจากขวดแก้วรีไซเคิล กระเป๋าจากถุงกาแฟ เป็นต้น อีกทั้งยังมีโซนเวที (Stage) เป็นหนึ่งในพื้นที่กิจกรรมหลักของงานนี้ ซึ่งเป็นจุดการแสดงที่ยิ่งใหญ่ เพื่อใช้ในการเปิดตัว การประกวด การเสวนา การแสดง การเดินแฟชั่นที่มีเวทีเป็นสัญลักษณ์ของการหมุนเวียนไม่รู้จบ เป็นความหมายแฝงของการนำขยะมาใช้ใหม่

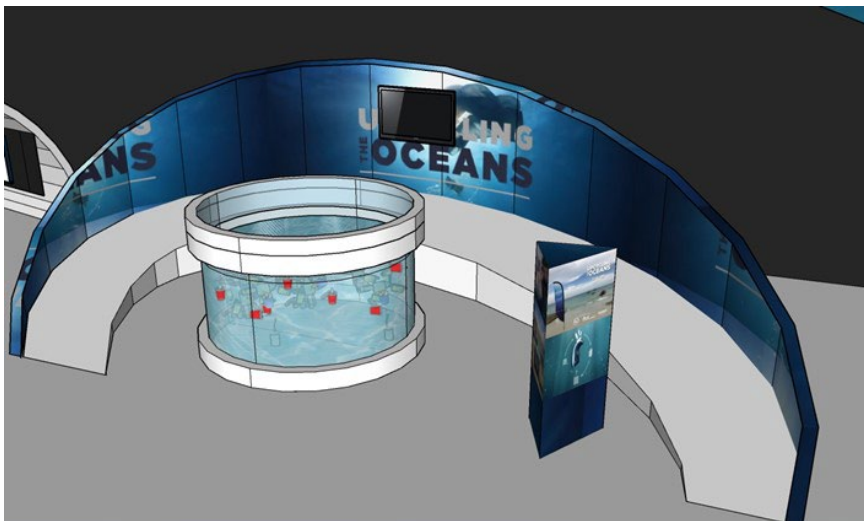

ภาพที่ 2 ลักษณะการจัดวางพื้นที่

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงลักษณะของการวางผัง โดยแบ่งเป็นโซนต่างๆ เริ่มจาก ทางเข้า (มุมขวาล่าง) เมื่อผ่านจุดนี้จะพบกับโซนเวทีขนาดใหญ่ (ขวากลาง) ถัดไปเป็นโซนของร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับขยะแฟชั่น (มุมขวาบน) นอกจากนี้มีโซน D.I.Y. (Do it yourself) เพื่อให้ผู้ร่วมงานได้ร่วมสร้างสรรค์และเรียนรู้ (มุมซ้ายบน) และมีโซนนิทรรศการที่มีทั้งการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ประติมากรรม งานศิลปะ ที่สะท้อนถึง ขยะ การอนุรักษ์ การนำไปใช้ใหม่ เป็นต้น (มุมซ้ายล่าง)

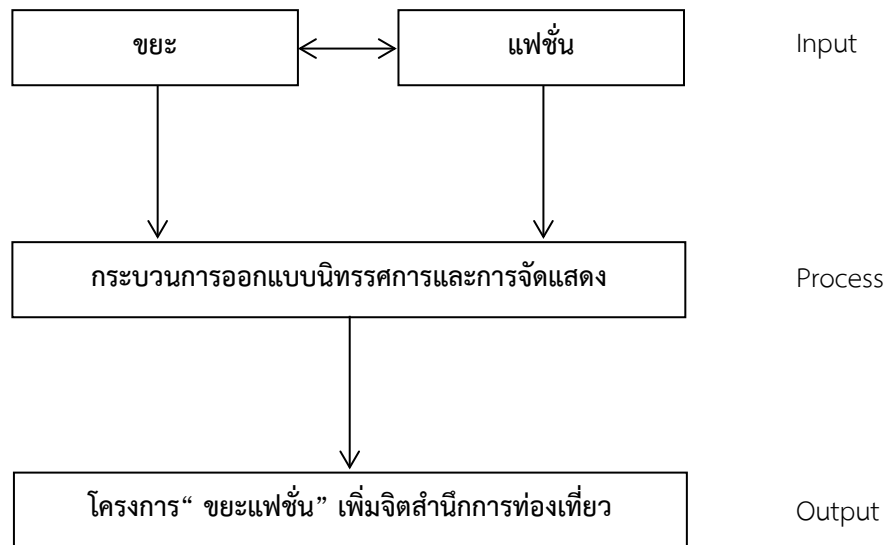

ภาพที่ 3 Exhibition Zone A

ภาพที่ 4 Exhibition Zone B

งานนิทรรศการ “ขยะแฟชั่น” ได้สร้างสรรค์โลโก้มาจาก 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1. หินหยาง เป็นตัวแทนของกฎแห่งความสมดุลของธรรมชาติ เป็นปรัชญาของลัทธิเต๋าที่เชื่อว่าสรรพสิ่งบนโลกใบนี้จะต้องมีสิ่งคู่กันเสมอ หากขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปจะเกิดภาวะไม่สมดุลซึ่งจะนำหายนะมาให้ ในที่นี้มีความหมายว่า เป็นสัญลักษณ์ของการกำจัดขยะและการบริโภคสินค้าอย่างสมดุล 2. เสื้อยืด เป็นตัวแทนของ แฟชั่นสมัยนิยม ที่มีความรวดเร็วและมีรูปแบบที่หลากหลายในปัจจุบัน ที่เป็นตัวแทนของปัญหาแฟชั่นหมุนเร็ว (Fast Fashion) การบริโภคที่ไม่สมดุลหรือการใช้อย่างฟุ่มเฟือย 3. ขยะพลาสติก เป็นตัวแทนของขยะที่มีมหาศาลในโลกปัจจุบัน และเป็นที่ตระหนักของสังคมว่าให้มีการรณรงค์ใช้ถุงพลาสติก เพื่อลดอัตราการทิ้งที่จะเป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ 4. คู่สี ชมพู ฟ้า โดยสีชมพู ให้ความรู้สึกโดดเด่น มั่นใจ สื่อในด้านแฟชั่น ส่วนสีฟ้า ให้ความรู้สึกอิสระ มีคุณค่า เปรียบเสมือนขยะที่ถูกนำมาใช้งานอีกครั้ง

ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดของการจัดงาน

โครงการ “ขยะแฟชัน” เพิ่มจิตสำนึกการท่องเที่ยว

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ ซึ่งบ่งบอกให้เห็นว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) โดยแหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติ ที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และอาจรวมถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลาย หรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและการอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะเดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ จะมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติ หรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นที่การเสริมแต่งหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวคิดที่มีสาเหตุจากการบรรจบของแนวโน้มในด้านการอนุรักษ์และแนวโน้มแห่งการเปลี่ยนแปลงด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กล่าวคือ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายได้พยายามผสมผสานเรื่องของการอนุรักษ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้ประโยชน์พื้นที่อนุรักษ์ให้เป็นแหล่งพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ควบคู่ไปกับการสงวนรักษาระบบนิเวศตามธรรมชาติ โดยส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ ด้วยความเชื่อว่าการท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ จะเป็นทางเลือกหนึ่งที่เปิดโอกาสให้มีการจ้างงานและสร้างรายได้จำนวนมากทั้งในระดับ

ท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้แก่ราษฎรในชนบทให้ตระหนักถึงความสำคัญและช่วยสนับสนุน การสงวนรักษาพื้นที่อนุรักษ์และทรัพยากรธรรมชาติ

จากข้อมูลการท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ส่งผลต่อแนวคิดที่นำมาใช้ในการออกแบบโซนต่างๆ โดยการแบ่ง โซนในงาน ได้แบ่งเป็นโซนย่อยต่าง ๆ ดังนี้ คือ ส่วนที่ 1 โซนสถิติและสถานการณ์ขยะ บริเวณทางเข้าของงาน จะติดกับโซนที่เป็นห้องจัดนิทรรศการ เมื่อผู้เข้าชมงานเข้ามาภายในงานจะมีโซนที่แบ่งเป็นการให้ข้อมูลต่าง ๆ โดยโซนข้อมูลสถานการณ์ขยะในปัจจุบันเป็นระบบเซ็นเซอร์เมื่อผู้เข้าชมงานไปยืนยังจุดที่มีสัญลักษณ์ระบบจะ ทำงานให้การให้ข้อมูลสถานการณ์และปัญหาที่เกิดจากขยะผ่านเสียงที่พูดจากลำโพงบนศีรษะของผู้ชมงาน พร้อมทั้งจอภาพแสดงเพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น โซนสถิติ จะเป็นโซนที่แสดงสถิติขยะที่เกิดขึ้นระบบ จะทำงานผ่านแท่นกราฟที่ติดตั้งอยู่บริเวณโต๊ะ ด้วยระบบแสงเสียง ต่อมาเป็นส่วนที่ 2 โซนนวัตกรรม ในโซนนี้ จะเป็นโซนให้ความรู้เกี่ยวกับด้านนวัตกรรมและกรรมวิธีการแปรรูปขยะในปัจจุบันในรูปแบบของแพชั่น ซึ่งจะ เน้นไปที่การสาธิตและกรรมวิธีแบบง่ายที่จะสามารถให้ผู้เข้าร่วมงานได้มีส่วนร่วมและสามารถนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันได้จริง และส่วนที่ 3 โซนการจัดแสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มาจากขยะ ในรูปแบบของ window display

ในส่วนของโซนกิจกรรม (Event) จะแบ่งเป็นโซนย่อยต่างๆ ส่วนที่ 1 โซนเวิร์คช็อป (Work shop) โซนบริเวณที่จัดกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมงานได้เข้ามาร่วมสนุกกับการเวิร์คช็อปทั้งงานเพ้นท์ (Painted) เสื้อผ้า กระเป๋าด้วยการวาดรูปกับศิลปินที่เข้าร่วมเวิร์คช็อป งานคอลลาจ (Collage) การนำเสื้อผ้ากระเป๋ามาตัดต่อ แพทเทิร์นด้วยรูปทรงและวัสดุ (Material) ของเนื้อผ้า มาตัดต่อและผสมเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดรูปแบบการ ออกแบบที่ใหม่ และงานสกรีน (Screen) การนำเสื้อผ้ากระเป๋ามาสกรีนในลวดลายต่างๆ ส่วนที่ 2 โซนร้านค้า (Shop) เป็นโซนจัดจำหน่ายสินค้าจากการรีไซเคิลวัสดุของเหลือใช้ต่างๆ เช่น เสื้อจากเส้นใยโพลีเอสเตอร์จาก ขวด PET รองเท้า เครื่องประดับจากขวดแก้วรีไซเคิล กระเป๋าจากถุงกาแฟ เป็นต้น รวมไปถึงบริเวณภายใน ร้านค้า จะมีจอสัมผัส (Touch screen) ที่แสดงข้อมูลถึงความเป็นมาของแนวคิดในออกแบบ รวมไปถึงวัสดุที่ใช้ในผลิตภัณฑ์นั้น รวมทั้งยังสามารถสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ และมีการจำลองรางเลื่อนให้เหมือนอุตสาหกรรม พร้อมทั้งหน้าจอแสดงที่มาและกระบวนการอัพไซคลิ่ง (Upcycling) และส่วนที่ 3 โซนเวที (Stage) เป็นโซนที่ จัดแสดงแพชั่นโชว์และใช้สำหรับการสัมมนา โดยมีการตกแต่งด้วยรูปทรงของสี่เหลี่ยมที่มีความเอียงไม่เท่ากัน พร้อมทั้งทางเดินลาดและจอ LED บริเวณส่วนกลางของเวที

จากการวิเคราะห์กรอบแนวคิดในการจัดนิทรรศการ “KHYA fashion” วิเคราะห์ให้เกิดเป็นรูปแบบ การจัดการกิจกรรมที่สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยแบ่งกิจกรรมเป็น 2 ส่วนคือ ส่วน นิทรรศการ เป็นส่วนที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากปริมาณของขยะที่เพิ่มขึ้นรวมถึงผลกระทบที่

ส่งผลทั้งทางทะเล อากาศ หรือด้านสิ่งแวดล้อม ให้ผู้ที่เข้าชมได้เห็นถึงปัญหาเหล่านั้นร่วมไปถึงแนวคิดในการอัพไซคลิ่ง (Upcycling) ขยะเหล่านั้นให้กลายเป็นสินค้าแฟชั่นที่สามารถลดทั้งปริมาณของขยะและยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในส่วนของแคมเปญ ทางโครงการจะจัดการเปิดงานก่อนวันงานเป็นเวลา 1 เดือนโดยการนำถังขยะที่ออกแบบจากโครงการไปวางตามจุดทั้ง 3 ห้าง เพื่อที่จะรวบรวมขวดพลาสติกเพื่อนำไปผลิตเป็นเส้นยัดพร้อมทั้งออกแบบขวดลายน้กออกแบบไทยเพื่อจัดจำหน่ายในแคมเปญ Re-shirt ภายในงาน

จากการพัฒนารูปแบบของงานกิจกรรมและนิทรรศการ (Event & Exhibition) เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับขยะและรณรงค์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่เริ่มจากแนวคิดของการรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากสภาพปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเกิดปัญหาเรื่องขยะในเกือบทุก ๆ ที่ อันสืบเนื่องมาจากปริมาณการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดขยะมีมากจนเกินไป รวมทั้งการที่ผู้บริโภคขาดความรับผิดชอบและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนั้นรูปแบบของการออกแบบงานจึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการไม่ทิ้งขยะทำลายสิ่งแวดล้อม การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ การใช้ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมที่ได้มาจากขยะ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการรับรู้ให้ผู้ที่เข้ามาร่วมงานได้ซึมซับความรู้และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวควบคู่ไปกับความเพลิดเพลินและมีปฏิสัมพันธ์กับคนท้องถิ่น รวมทั้งให้ประโยชน์กลับคืนไปสู่แหล่งท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น สามารถนำความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ จากงานไปปรับความเข้าใจและปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างจิตสำนึกของการท่องเที่ยวที่สวยงามและรักษาธรรมชาติให้คงงามให้สืบไป

เอกสารอ้างอิง

ธณวัช สุภาสี. (2552). การรับนวัตกรรมของลูกค้าในสินค้าเสื้อผ้าแฟชั่นของผู้หญิงที่อาศัยใน อำเภอเมือง เชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหาร ธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นวลน้อย บุญวงษ์. (2539) **หลักการออกแบบ**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิรัช สุดสังข์. (2543) **การออกแบบอุตสาหกรรม ระบบและวิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์**. โครงการตำรา คณะ คณะครุ ศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

พงษ์ธร แซ่ฮุย. (2555). **เทคโนโลยีการรีไซเคิลยาง**. หน่วยวิจัยโพลิเมอร์. ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ.

มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (2562). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. สารานุกรมไทยสำหรับ
เยาวชนเล่มที่ 27 เรื่องที่ 3. โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร.

Pennington, T. (2008). **Good Design Can Change Your Life**. Simon & Schuster Paperbacks, a
Division of Simon & Schuster, INC. NY.

Westgate, A. (1999). **The Complete Color Directory**. Watson-Guptill Publication, a Division
of VNU Business Media, IMC. NY.